



Бекітемін
«Қаржы орталығы» АҚ
Басқарма Төрағасы
А. Ибраимов
2023 жыл

**Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің
жан басына нормативін есептеу жөніндегі әдістемелік
ұсынымдар**

**Қалада, радиациялық қауіпті аймақта орналасқан инклюзивті білім беру
бар білім беру ұйымы үшін 2024 жылға арналған есептеу үлгісі**

Есептеу үшін шартты деректер

Көпбейінді колледж

Орналасқан жері			Шығыс Қазақстан облысы, қалалық жер		
Аймақтарға жатады			Радиациялық қауіпті аймақта		
Мамандықтар бойынша оқытады:	Жыл басына студенттер саны	Қабылдау	Күтілетін түлектер	Оқудан шығатындардың күтілетін саны	Келетін білім алушылардың болжалды саны
Білім беру: мектепке дейінгі тәрбие	75	25	25	1	1
Қызмет көрсету, экономика және басқару: қонақ үй шаруашылығын а қызмет көрсету және ұйымдастыру	50	25	25	1	1
	оның ішінде ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылар (инклюзив):				
	5	1	0	0	0
Транспорт салалар бойынша: технологиялық машиналар және	40	20	20	1	1

жабдықтар					
Транспорт салалар бойынша: теңіз техникасы	25	25	25	1	1

1. Білім беру процесі шығыстарының нормасын есептеу үлгісі:

1) ТЖКБ ұйымдары педагогтерінің және басқарушы персоналының еңбекақы қорын (W) анықтаймыз:

$$W = (ЛА + БЛА * f) * k_s + БЛА * (Қеж_1 + u + k_{e1}) + R,$$

$$W = (89\,016 + 17\,697 * 1,084) * 1 + 17\,697 * (0,611 + 0,571 + 0) + (1,5 * 3\,692) = 134\,656 \text{ тенге},$$

мұндағы:

ЛА – білім беру процесіне қатысатын негізгі персоналдың БЛА-ны 5,03 коэффициентіне көбейту жолымен анықталатын лауазымдық айлықақысы;

f – білім беру процесіне қатысатын басқарушы персоналдың еңбекақы қорын есептеу коэффициенті – 1,084;

k_s – мамандарға ауылдық жердегі жұмыс үшін төленетін қосымша ақы коэффициенті, ауылдық ТЖКБ ұйымы үшін – 1,25, қалалық ТЖКБ ұйымы үшін – 1 құрайды;

Қеж₁ – білім беру процесіне қатысатын персоналдың ерекше еңбек жағдайлары үшін қосымша ақы коэффициенті – 0,611;

u – оқытушыларға және өндірістік оқыту шеберлеріне қосымша ақы коэффициенті – 0,571;

k_{e1} – Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы заңға сәйкес білім беру процесіне қатысатын персоналға экологиялық қасірет аймағында тұрғаны үшін қосымша ақы коэффициенті – 1,83. Егер мұндай қосымша ақы Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы заңда қарастырылмаған жағдайда k_{e1} 0-ге тең болады;

R – Ядролық сынақ полигонында зардап шеккендерді қорғау туралы заңға сәйкес радиациялық қауіпті аймақта тұрғаны үшін қосымша ақы – 1,5 АЕК. Егер мұндай қосымша ақы Ядролық сынақ полигонында зардап шеккендерді қорғау туралы заңда қарастырылмаған жағдайда R 0-ге тең болады.

2) Басқарушы персоналдың және педагогтердің бір жылда 1 білім алушыға есептелген жылдық еңбекақы төлеу қорын (T) анықтаймыз:

$$T = T_{\text{нег.}} + T_{\text{өтем.}}$$

$$T = 224\,728 + 9\,835 = 234\,563 \text{ теңге},$$

мұндағы: $T_{\text{нег.}}$ – білім беру процесіне қатыстырылған басқарушы персонал мен педагогтердің өтемақылық төлемдерсіз жылдық еңбекақы төлеу қоры мына формула бойынша есептеледі:

$$T_{\text{нег.}} = (12 * W + ((\text{ЛА} + \text{БЛА} * f) * (e + r))) * \text{sno} * \text{mp} * (mv + mv_g + mv_i),$$

$$T_{\text{нег.}} = (12 * 134\,656 + ((89\,016 + 17\,697 * 1,084) * (0 + 0,33))) * 1,0855 * 1,03 * (0,0909 + 0,0308 + 0) = 224\,728 \text{ теңге},$$

мұндағы:

e – Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы заңға сәйкес экологиялық қасірет аймағында тұрғаны үшін жыл сайынғы ақысы төленетін қосымша демалысқа қосымша ақы коэффициенті – 0,30, егер мұндай қосымша ақы Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы заңда қарастырылмаған жағдайда e 0-ге тең болады;

r – ядролық сынақ полигонында зардап шеккендерді қорғау туралы заңға сәйкес радиациялық қауіпті аймақтарда тұрғаны үшін жыл сайынғы ақысы төленетін қосымша демалысқа қосымша ақы коэффициенті – 0,33, егер мұндай қосымша ақы Ядролық сынақ полигонында зардап шеккендерді қорғау туралы заңда қарастырылмаған жағдайда r 0-ге тең болады;

sno – әлеуметтік салық және әлеуметтік аударымдар коэффициенті – 1,0855;

mp – жұмыс берушінің міндетті медициналық сақтандыру қорына аударымдар коэффициенті 2024 жылға – 1,03;

mv – топтардың есептік толымдылығына байланысты болатын оқушы-сағат коэффициенті (нормативті оқу жүктемесін есепке алғандағы бір оқушыға шаққандағы оқу сағаттары санының ара салмағы) мына формула бойынша есептеледі:

$$mv = t / n / d,$$

$$mv = 40,91 / 18 / 25 = 0,0909$$

мұндағы:

t – МЖМБС бойынша

1) ТЖКБ-ның МЖМБС бойынша аптадағы сағаттар саны – 40,91 сағат (жеке сабақтарды көздейтін білім беру бағдарламалары үшін – 32,45);

n – аптадағы нормативтік оқу жүктемесі – 18 часов;

d – топтың есептік толымдылығы – 25 человек;

mv_g – сағат-білім алушы коэффициенті (зертханалық жұмыстарды және практикалық сабақтарды өткізуді есепке алумен бір білім алушыға шаққандағы оқу сағаттары санының ара салмағы) мына формула бойынша есептеледі:

$$mv_g = t_g / n / d_g,$$

$$mv_g = 7,2 / 18 / 13 = 0,0308$$

мұндағы:

t_g – ҮОЖ2 бойынша аптадағы зертханалық жұмыстар мен практикалық сабақтар сағаттарының саны – 7,2 сағат;

d_g – зертханалық жұмыстарды және практикалық сабақтарды өткізу кезіндегі топтардың толымдылығы – 13 адам;

mv_i – сағат-білім алушы коэффициенті (бір білім алушыға арналған жеке сағаттар санының нормативтік оқу жүктемесіне арақатынасы) мына формула бойынша есептеледі:

$$mv_i = t_i / n / d,$$

$$mv_i = 8,46 / 18 / 1 = 0,47,$$

мұндағы:

t_i - ҮОЖ 2 бойынша аптадағы жеке сабақтар сағаттарының саны – 8,46 сағат;

mv_i -ды есептеуде жеке сағаттар үшін **d 1-ге тең**.

Оқу жоспарында жеке сағаттар болмаған жағдайда mv_i **0-ге тең** болады;

$T_{өтем.}$ – ТЖКБ ұйымдары қызметкерінің жыл сайынғы ақы төленетін еңбек демалысына сауықтыруға арналған жәрдемақыларды төлеуге шығыстардың жылдық көлемі мына формула бойынша есептеледі:

$$T_{өтем.} = ((ЛА + БЛА * f) * k_s + Э_{өтем1}) * mv,$$

$$T_{өтем.} = ((89\,016 + 17\,697 * 1,084) * 1 + 0) * 0,0909 = 9\,835 \text{ теңге.}$$

$Э_{өтем1}$ – Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы заңға сәйкес білім беру процесіне қатысатын педагогтердің және басқарушы персоналдың жыл сайынғы ақысы төленетін еңбек демалысына қолданыстағы төлемнен тыс сауықтыруға арналған материалдық көмек мына формула бойынша есептеледі:

$$Э_{өтем1} = ЛА + БЛА * f,$$

Егер осы қосымша ақы Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы заңда көзделмеген жағдайда $Э_{өтем1}$ **0-ге тең** болады;

3) Білім беру бейіндері бойынша бір жылда бір білім алушыға есептегендегі білім беру процесі шығыстарының нормасы (E_z) анықтаймыз:

$$E_z = T + Y + X_z,$$

$$E_{\text{мектепке дейінгі тәрбие}} = 234\,563 + 18\,460 + 22\,152 = 275\,175 \text{ теңге,}$$

$$E_{\text{қонақ үй шаруашылығына қызмет көрсету және ұйымдастыру}} = 234\,563 + 18\,460 + 29\,536 = 282\,559 \text{ теңге,}$$

$$E_{\text{технологиялық машиналар және жабдықтар}} = 234\,563 + 18\,460 + 70\,148 = 323\,171 \text{ теңге,}$$

$$E_{\text{теңіз техникасы}} = 234\,563 + 18\,460 + 162\,448 = 415\,471 \text{ теңге,}$$

мұндағы:

Y – бір жылда бір білім алушыға 5 АЕК-ті, яғни $5 \cdot 3\,692 = 18\,460$ теңгені құрайтын оқулықтар, оқу-әдістемелік әдебиет және құралдар.

X_z – бір жылда бір білім алушыға есептегендегі білім беру процесіне байланысты, оның ішінде өндірістік оқыту және кәсіби тәжірибеден өту кезіндегі оқу шығыстары. X_z мәні білім беру бейініне қарай анықталады және мынаны құрайды:

- А тобы (білім беру: мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, тәрбие жұмысын ұйымдастыру және т.б.) – 6 АЕК ($6 \cdot 3\,692 = 22\,152$ теңге);
- Б тобы (қызмет көрсету, экономика және басқару: әлеуметтік жұмыс, телекоммуникациялық құралдар мен тұрмыстық техникаларды жөндеу және қызмет көрсету, слесарлық іс, қонақ үй шаруашылығына қызмет көрсету және ұйымдастыру және т.б.) – 8 АЕК ($8 \cdot 3\,692 = 29\,536$ теңге);
- В тобы (өнер және мәдениет, көлікті пайдалану: дизайн, ән салу, технологиялық машиналар және жабдықтар, т.б.) – 19 АЕК ($19 \cdot 3\,692 = 70\,148$ теңге);
- Г тобы (транспорт (салалар бойынша): теңіз техникасы) – 44 АЕК ($44 \cdot 3\,692 = 162\,448$ теңге).

2. Білім беру ортасы шығыстарының нормасын есептеу үлгісі:

1) Білім беру процесіне қатыспайтын персоналдың бір айдағы еңбекақы төлеу қоры (F) анықтаймыз:

$$F = \text{БЛА} \cdot (h + q + \text{Қеж}_2 + k_{e2}) + R,$$

$$F = 17\,697 \cdot (1,423 + 1,161 + 0,258 + 0) + 5\,538 = 55\,833 \text{ теңге,}$$

мұндағы:

h – білім беру процесіне қатыспайтын білікті персонал жалақысының педагогтердің жалақысына үлес салмағының коэффициенті - 1,423;

q – қызметкерлердің жыл сайынғы ақы төленетін еңбек демалысына сауықтыруға арналған жәрдемақы төлемі көзделмеген білім беру процесіне қатыспайтын білікті емес персонал жалақысының үлес салмағының коэффициенті - 1,161;

Қеж₂ – білім беру процесіне қатыспайтын персоналдың ерекше еңбек жағдайлары үшін қосымша ақы коэффициенті – 0,258;

k_{e2} – білім беру процесіне қатыспайтын персоналдың Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы заңға сәйкес экологиялық қасірет аймағында тұрғаны үшін қосымша ақы коэффициенті – 0,775, егер мұндай қосымша ақы Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы заңмен қарастырылмаған жағдайда k_{e2} 0-ге тең болады.

2) Білім беру процесіне қатыспайтын персоналдың бір жылда бір білім алушыға есептелген жылдық еңбекақы төлеу қорын (Q) есептейміз:

$$Q = Q_{\text{нег.}} + Q_{\text{өтем.}}$$

$$Q = 69\,627 + 2\,289 = 71\,916 \text{ теңге,}$$

мұндағы:

$Q_{\text{нег.}}$ – білім беру процесіне қатыспайтын персоналдың өтемақылық төлемдерсіз жылдық еңбекақы төлеу қоры мына формула бойынша есептеледі:

$$Q_{\text{нег.}} = (12 * F + ((\text{БЛА} * (h + q)) * (e + r))) * \text{sno} * \text{mp} * \text{mv},$$

$$Q_{\text{нег.}} = (12 * 55\,833 + ((17\,697 * (1,423 + 1,161)) * (0 + 0,33))) * 1,0855 * 1,03 * 0,0909 = 69\,627 \text{ теңге.}$$

$Q_{\text{өтем.}}$ – білім беру процесіне қатыспайтын персоналдың жыл сайынғы ақы төленетін еңбек демалысына сауықтыруға арналған жәрдемақыларды төлеуге шығыстардың жылдық көлемі мына формула бойынша есептеледі:

$$Q_{\text{өтем.}} = (\text{БЛА} * h + \text{Э}_{\text{өтем2}}) * \text{mv},$$

$$Q_{\text{өтем.}} = (17\,697 * 1,423 + 0) * 0,0909 = 2\,289 \text{ теңге.}$$

$\text{Э}_{\text{өтем2}}$ – білім беру процесіне қатыспайтын персоналдың Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккендерді әлеуметтік қорғау туралы заңға сәйкес жыл сайынғы ақы төленетін еңбек демалысына қолданыстағы төлемнен тыс сауықтыруға арналған материалдық көмек мына формула бойынша есептеледі:

$$\text{Э}_{\text{өтем2}} = \text{БЛА} * h,$$

егер мұндай қосымша ақы Экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккендерді әлеуметтік қорғау туралы заңда қарастырылмаған жағдайда $\text{Э}_{\text{өтем2}}$ 0-ге тең болады;

3) Коммуналдық қызметтерді, интернет қызметтерін тұтыну көлемдеріне және өңірлердегі олардың тарифтеріне байланысты ерекшеленетін бір жылда бір білім алушыға есептелген ТжКБ ұйымдарын ағымды күтіп-ұстауға арналған шығыстардың нормасы (S) Шығыс Қазақстан облысы үшін 39 АЕК-ті құрайды:

$$S = 39 * 3\,692 = 143\,988 \text{ теңге.}$$

4) Білім беру ортасы шығыстарының нормасын (L) анықтаймыз:

$$L = Q + S,$$

$$L = 71\,916 + 143\,988 = 215\,904 \text{ теңге.}$$

3. Бір жылда бір білім алушыға арналған жан басына шаққандағы қаржыландыру нормативін (N_z) есептеу үлгісі:

$$N_z = E_z + L,$$

$$N_{\text{мектепке дейінгі тәрбие}} = 275\,175 + 215\,904 = 491\,079 \text{ теңге,}$$

$$N_{\text{қонақ үй шаруашылығына қызмет көрсету және ұйымдастыру}} = 282\,559 + 215\,904 = 498\,463 \text{ теңге,}$$

$$N_{\text{технологиялық машиналар және жабдықтар}} = 323\,171 + 215\,904 = 539\,075 \text{ теңге,}$$

$$N_{\text{теңіз техникасы}} = 415\,417 + 215\,904 = 631\,375 \text{ теңге.}$$

Топтарда ерекше білім беруге қажеттілігі бар адамдар (балалар) болған жағдайда E_z 2-ге көбейтіледі және мына формула бойынша есептеледі:

$$N_{\text{қонақ үй шаруашылығына қызмет көрсету және ұйымдастыру}} = (282\,559 * 2) + 215\,904 = 781\,022 \text{ теңге.}$$

4. Білім беру бейіні бойынша білім алушылардың орташа жылдық контингентін ($Конт_z$) есептеу:

$Конт_z$ = жыл басына білім алушылардың саны + оқуға жаңадан қабылданатындардың $1/3$ – күтілетін түлектер санының $1/2$ - оқудан шығатындардың күтілетін саны + оқуға келетін білім алушылардың болжалды саны;

$$Конт_{\text{мектепке дейінгі тәрбие}} = 75 + 1/3 * 25 - 1/2 * 25 - 1 + 1 = 71,$$

$$Конт_{\text{қонақ үй шаруашылығына қызмет көрсету және ұйымдастыру}} = 50 + 1/3 * 25 - 1/2 * 25 - 1 + 1 = 46,$$

$$Конт_{\text{технологиялық машиналар және жабдықтар}} = 40 + 1/3 * 20 - 1/2 * 20 - 1 + 1 = 37,$$

$$\text{Конт}_{\text{теңіз техникасы}} = 25 + 1/3 * 25 - 1/2 * 25 - 1 + 1 = 21.$$

Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар (инклюзив) орташа жылдық контингент мынаны құрайды:

$$\text{Конт}_{\text{қонақ үй шаруашылығына қызмет көрсету және ұйымдастыру}} = 5 + 1/3 * 1 - 1/2 * 0 - 0 + 0 = 5.$$

5. ТЖКБ ұйымдарын жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландырудың жылдық көлемін ($V_{\text{жк}}$) есептеу:

$$V_{\text{жк}} = \sum (N_z * \text{Конт}_z),$$

$$V_{\text{жк}} = \sum ((491\,079 * 71) + (498\,463 * 46) + (539\,075 * 37) + (631\,375 * 21) + (781\,022 * 5)) = 94\,905\,667 \text{ теңге},$$

6. Дуальды оқыту (Dual) кезінде ТЖКБ ұйымдарының кәсіпорындарға (ұйымдарға) беретін шығыстары жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыру көлемі шегінде мына формула бойынша есептеледі:

$$\text{Dual} = Z_p / b * \text{Chf} * K_y,$$

$$\text{Dual} = 2,7 * 17\,697 / 1013 * 1 \text{ сағ.} * 1 \text{ адам} = 47 \text{ теңге/сағ.}$$

мұндағы:

Z_p – бір білім алушыға шаққандағы өндірістік оқыту шеберлерінің еңбекақы төлеу нормасы 2,7 БЛА-ны құрайды;

b – жылына 1 013 сағатты құрайтын дуальды оқыту кезіндегі өндірістік оқыту мен кәсіптік практика сағаттарының орташа жоспарлы саны;

Chf – дуальды оқыту кезіндегі өндірістік оқыту мен кәсіптік практика сағаттарының нақты саны;

K_y – берілген кәсіпорында (ұйымда) өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өтіп жатқан білім алушылардың нақты саны.

Осы тармақшаның талаптары дуальды оқытуға шығындарды өз бетінше көтеретін кәсіпорындарға (ұйымдарға) қолданылмайды.

Ескерту:

Әр есептеу қадамында нәтижелердің дөңгеленуіне байланысты қадамдық есептеуді калькулятордың көмегімен жүргізу қорытынды нәтижені шығаруда қателіктерге алып келетіндіктен есептеулерді есептеуіш бағдарламалық өнімдерде (мысалға, Excel) жүргізген жөн.

